

Türkiye Eğitim Dergisi

(2020) Cilt 5, Sayı 1, s. 103-113

Ters Yüz Öğrenme Modeline Göre Ders Planı Hazırlama (Osmanlıca Dersi Örneği)¹

Emine AKIN*

Erhan AKIN**

Özet

Bu çalışmada, Ters Yüz Öğrenme Modeli dikkate alınarak Osmanlıca Dersi ders planı taslağı oluşturulmaya çalışılmıştır. Osmanlıca Dersi'nin beceriye dönük bir ders olmasından dolayı ters yüz öğrenme modelinin becerilerin geliştirilmesi için uygun bir model olduğu düşünülmektedir. Çünkü bu modelle dil becerilerinin öğretiminde uygulamaya daha çok zaman ayrılabilir. Böylece öğrenciler derslerde teorik bilgiden çok uygulamaya dönük ders işlemiş olurlar. Buradan hareketle ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanmış Osmanlıca Dersi ders planı; "hazırlık, dersin işlenişi ve değerlendirme" aşamalarından oluşmaktadır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla yürütülmüş ve veriler bu yolla toplanmıştır. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanmış Osmanlıca ders planı bilişim çağının gereği olarak teknolojinin imkânlarından yararlanmaya dönüktür. Böylece öğrenciler ve öğretmenler teknolojiden uzak kalmadan dersleri daha zevkli işleyebilirler. Bunun için derslerden önce, dersi verecek kişinin ders ile ilgili iyi bir hazırlık yapması, uygun ders sunularını hazırlaması ve öğrencileriyle paylaşması gerektiği belirtilmiştir. Yapılan bu hazırlık sonrası dersi uygulamaya dönük daha etkili ve öğrenci merkezli olarak yürütmesi gerektiği, derste eğitsel oyunlar, görsel ve işitsel araçlar kullanılarak Osmanlıca Dersinin verimli ve etkili ilerlemesinin sağlanabileceğine dikkat çekilmiştir. Son aşama olan değerlendirme aşamasında ise öğrencilerle birlikte ders hakkında değerlendirmenin yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ders planı
Ters Yüz Öğrenme Modeli
Osmanlıca Dersi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 08.05.2020

Kabul Tarihi: 19.05.2020

Elektronik Yayım Tarihi: 01.06.2020

DOI: 11..11111/ted.xx

¹Bu çalışma 21-23 Haziran 2019 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATASEM) tarafından Erzurum'da gerçekleşen 'II Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Bilgi Şöleni'nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

* Öğretmen, MEB, emineakin4936@gmail.com . ORCID: 0000-0002-1799-3673

** Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, 56100, Siirt/Türkiye, erhanakin49@hotmail.com ORCID: 0000-0003-2372-9331

Preparing A Course Plan According To Reverse Face Learning Mode (Ottoman Turkish Course Example)¹

Emine AKIN*

Erhan AKIN**

Abstract

In this study, it has been tried to form a lesson plan of Ottoman Turkish Course by considering the Reverse Face Learning Model. Due to the fact that Ottoman course is a skill-oriented course, the reverse face learning model is considered to be a suitable model for the development of skills. Because with this model, more time can be allocated to practice in teaching language skills. So, the students will be able to apply more practical courses than theoretical knowledge. From this point of view, the lesson plan of Ottoman course prepared according to the reverse face learning model; consists of "preparation, course processing and evaluation" stages. The study was conducted through document analysis of qualitative research methods and the data were collected in this way. The Ottoman Turkish lesson plan prepared according to the reverse face learning model is aimed at benefiting from the possibilities of technology as a requirement of the informatics age. Thus, students and teachers can make the lessons more enjoyable without being distant from technology. In order to do this, it was stated that the lecturer should make a good preparation about the course, prepare the appropriate course presentations and share it with his / her students. It is pointed out that after this preparation, the course should be conducted more effectively and student-centered, and the course will be able to make efficient and effective progression of the Ottoman Turkish course by using educational games, visual and audio tools. It is considered that it is appropriate to make evaluation about the course together with the students in the final stage.

Keywords

Lesson plan,
reverse face learning model
Ottoman Turkish lesson

About Article

Sending Date: 08.05.2020

Acceptance Date: 19.05.2020

Electronic Issue Date: 01.06.2020

DOI: 11..11111/ted.xx

¹Bu çalışma 21-23 Haziran 2019 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATASEM) tarafından Erzurum'da gerçekleşen 'II Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Bilgi Şöleni'nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

* Öğretmen, MEB, emineakin4936@gmail.com . ORCID: 0000-0002-1799-3673

** Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, 56100, Siirt/Türkiye, erhanakin49@hotmail.com ORCID: 0000-0003-2372-9331

GİRİŞ

Ters Yüz Öğrenme Modeli son yıllarda ülkemizde de üzerinde durulan ve çalışmalar yapılan öğrenme modelidir. Bu modelle birlikte teknolojiye daha nitelikli olarak faydalanılmaya başlanabilir. Teknoloji eğitimin merkezindeki yerini alabilir. Çünkü teknolojik gelişmeler günlük hayatın hemen hemen her alanında yer almış durumdadır. Eğitimciler teknolojinin öğrencilerin üzerinde olumsuz etki bıraktığı konusunda tartışmalar yapabilmektedir. Ters Yüz Öğrenme Modeli ile birlikte teknoloji artık öğrenciler için uzak durmaları gereken tehlikeli bir durum olmaktan çıkabilir. Bunun için Ters Yüz Öğrenme Modeli ile birlikte öğrenci evde, okulda, her yerde teknolojik araçları eğitim amaçlı kullanma durumunda kalabilir. Öğreticilerin dersleri için hazırladıkları sunumları öğrencilerine ulaştırırlar. Öğrenciler ise kendilerine ulaştırılan ders sunumlarını derse gelmeden önce izleyip dersin teorik kısmı hakkında bilgi sahibi olurlar. Böylece öğrenciler derse gelmeden ders hakkında fikir sahibi olur ve derste artık uygulama, tartışma, grupla etkileşim gibi yöntemlerle konuyu pekiştirirler. Nitekim dünyada ve ülkemizde bu konuda çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Literatür incelendiğinde Ters Yüz Öğrenme Modeli hakkında genel olarak şu sonuçlara ulaşılabilir: Eğitim ortamına büyük bir heyecan kattığı ve öğrencileri genel olarak motive ettiği görülmüştür. Çünkü öğrenci derste öğreneceği teorik bilgiyi evde videolar yoluyla öğrenir ve ders hakkında bilgi sahibi olarak okula gelir. Evde öğrendiği teorik bilgiye kendisi de araştırmalar yaparak bu bilgisine bilgi katabilir ve sınıf ortamında daha aktif olabilir. Öğrenci bu modelle sınıf ortamına bağlı kalmadan kendisini geliştirebilir ve bireysel farklılıktan kaynaklanan öğrenme eksikliklerini giderebilir. Öğretmen ise dersi daha etkili ve öğrenciye dönük işleme olanağına sahip olabilir. Araştırmalarda elde edilen diğer önemli bir sonuç ise bu modelle öğrencinin başarısının arttığı ya da derse yönelik motivasyonlarının yükseldiğidir (Bergman ve Sams, 2012; Davies, Dean ve Ball, 2013; Demiralay, 2014; Fautch, 2015; Findlay ve Mombourquette, 2013; Gençer, 2015; Johnson ve Renner, 2012; Kapçık, 2014; Mason, Shuman ve Cook, 2013; McGivney-Burelle ve Xue, 2013; Missildine, Fountain, Summers ve Gosselin, 2013; Sever, 2014; Temizyürek ve Ünlü, 2015; Touchton, 2015; Tune, Sturek ve Basile, 2013). Sonuç olarak öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak yeni stratejilerin uygulanması bir çok açıdan öğrencilerin akademik başarılarına (Sönmez, 2019), okuma becerilerine etki ettiği ve önemli olanın ise öğretim etkinliklerinin tasarlama sürecinde çeşitli hususlara (Sönmez, 2020, Sönmez, 2019) dikkat etmek olduğu vurgulanmaktadır.

Ters Yüz Öğrenme Modeli ile öğrencilerin başarısını arttırmak ya da motivasyonlarını yükseltmek için derslerin yürütücüler tarafından iyi planlanması ve uygulanması gerekir. Çünkü bu modelle öğretmenler daha çok görev ve sorumluluk üstlenmek durumunda kalabilirler. Bunun için derslerin önceden planlanması öğretmenlerin işini kolaylaştıracak ve derslerin etkili işlenmesini sağlayacaktır. Çünkü ders planı işlenecek dersin önceden tasarlanmasıdır. Planla birlikte öğretmenler, konuları ne zaman ve nasıl işleyeceklerini önceden hazırlarlar. Öğretmenler tarafından öğretim süreci üç aşamalı olarak planlanabilir: Bunlar, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarıdır. Öğretim süreci etkili ve iyi bir şekilde planlanırsa sürecin başarısı da o derecede iyi olabilir (Senemoğlu, 2004). Ders planının hazırlanması öğretmen ve öğrenciler için iyi sonuçlar ortaya çıkarabilir. Belirlenen amaçlara ulaşabilmenin en kolay ve kısa yolu bu işi iyi planlamaktır.

geçmektedir. İyi bir plan ders öncesi ve sonrası eğitimin bütün paydaşlarına büyük yarar sağlayabilir.

"Planlama etkinlikleri, gelecekte yapılacak eylemlerin belirlenmesi olarak görülmektedir. Planlama, süreç olarak görüldüğü gibi, bir sonucun oluşturulması, dersin somut bir biçimde ortaya konulması olarak da görülmektedir. Bu anlamda planlama, bir planı oluşturan alternatif etkinliklerin örgütlenmesiyle birlikte düşünülmelidir (Seel, 2004: 136). Bu doğrultuda, ders planı bir yol haritasına benzetilebilir. Planın amacı, öğretilecek materyalde izlenecek aşamalar ya da yolları belirlemektir. Planlama doğal olarak, bir dersi ya da üniteyi plan çerçevesinde organize etmenin en iyi yoludur (Sprinthall & Sprinthall, 1990: 364). Ders planları; derste ulaşılmak istenilen amaçlar, öğrencilerin özellikleri, dersin içeriği, içinde bulunulan koşullar, öğretmenin bilgi ve becerileri, benimsenen öğretim yaklaşımı ya da yaklaşımları, eğitim felsefesi ve yasal zorunluluklara göre, çeşitli biçimlerde hazırlanabilir. Buna göre, buluş yoluyla öğrenmeyi sağlamak isteyen bir öğretmenin düzenleyeceği ders planları ile sünüş ya da çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenmeyi gerçekleştirmek isteyen bir öğretmenin hazırlayacağı ders planları birbirinden farklı özellikler taşır. Günlük ders planları incelendiğinde, planlamada birçok noktanın dikkate alındığı görülmektedir (Akt. Oğuz, 2009; Sönmez, 2004; Ünver ve Demirel, 2004; Demirel, 2006)."

Ders öğretmenin plan hazırlama hususunda gerekli yeterliliğe sahip olması planın başarıya ulaşmasında etkili olmaktadır. Çünkü planı yapan kişinin planın her aşamasına hâkim olması ve uygulama için gerekli öngörüye sahip olması gerekmektedir. Bunun için öncelikle öğretmenler kendilerini bu konuda yetiştirmeleri gerektiği düşünülmektedir. Eğitimin ilk kademesinden üniversite eğitimine kadar plan her ders öğretmeni için iyi bir rehber olma konumunda olabilir. Bunun için ders öğretmenin bu konuda çok titiz davranması gerekmektedir. Ters yüz eğitim modeli için durum daha da önemli olabilir. Çünkü ders öğretmeni dersi ile ilgili gerekli bilgi ve sunuyu önceden hazırlamalı ve öğrencilerine ulaştırmalıdır. Bunu yaparken nerde, ne zaman ve nasıl yaptığı büyük önem taşımaktadır. İyi bir plan sonucunda Ters Yüz Öğrenme Modeli hayata geçirilebilir. Bunun için planlama aşaması çok titizlikle yapılmalı ve dersin işleniş kısmında zamanın çok iyi kullanılması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Öğretmen ders planını hazırlama aşamasında amacını net olarak belirtmeli ve hazırlayacağı planın bu amaca ulaşmada etkili olmasına dikkat etmelidir. Hazırlana plan tutarlı, etkili, dersin tüm aşamalarını yansıtıcı nitelikte olmalı (Yılmaz ve Sümbül, 2000).

Söz konusu ders Osmanlıca Dersi ile ilgili ise dersi planlayanların bu durumda daha da titiz olmaları gerekmektedir. Çünkü dil becerilerini geliştirmek ve dersi ona göre planlamak emek ve zaman isteyen bir iştir. Osmanlıca Dersi'nde dil becerilerinin öğretimi esnasında iyi planlanmış bir dersin hedefine ulaşması daha kolay olabilir. Ters Yüz Öğrenme Modeli beceri dersi olan Osmanlıca Dersinde kullanılması iyi sonuçlar verebilir. Bu modelle birlikte teorik konular öğrenciler tarafından evde öğrenilmekte ve öğrenciler derse hazırlıklı gelmektedirler. Böylece derste daha çok uygulamaya zaman ayrılabilir ve beceriler daha iyi kazanılabilir. Özellikle üniversitelerde Osmanlıca Dersi öğretimi esnasında öğrencilerin sıkıntı çektikleri, dersi çok ilgi çekici bulmadıkları ve derse ilişkin motivasyonlarının çok yüksek olmadığı bilinmektedir (Başkan ve Altunkaya, 2019: 813). Çünkü tamamıyla beceriye dönük olan bu derste uygulama sınırlı olursa öğrenme de o derece az olabilir. Ayrıca tarihi birikimin kaynağı olan Osmanlıca Türkçesinin öğrenilmesi için bütün yolların denenmesi

gerektiği düşünülmektedir. Bu yollardan birisi de çalışmamızın konusu olan ters yüz öğrenme modelidir. Bu modele göre hazırlanmış Osmanlıca Dersi planının bu dersin öğretiminde bu modelin kullanılabilirliğine dikkat çekebilme açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, ters yüz öğrenme modeline göre Osmanlıca Dersi planı hazırlama denemesidir. Buradan hareketle aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanan Osmanlıca Dersi planının hazırlık aşaması nasıl düzenlenmelidir?
2. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanan Osmanlıca Dersi planının dersin işleniş aşaması nasıl düzenlenmelidir?
3. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanan Osmanlıca Dersi planının değerlendirme aşaması nasıl düzenlenmelidir?

Yapılacak bu çalışma farklı bir yöntem ile işlenmek istenen Osmanlıca Ders planını oluşturma önerisini içerdiği için alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Ters Yüz Öğrenme Modeli dikkate alınarak Osmanlıca Dersi ders planı taslağı oluşturulmaya çalışılan bu araştırma doküman incelemesi yolu ile ilerletilmiştir. Doküman incelemesi yolu ile araştırmanın amacı doğrultusunda olaylar, olgular ile ilgili bilgilerin yer aldığı hem yazılı materyallerin hem de işitsel veya görsel elektronik kaynakların incelendiği ve değerlendirildiği nitel araştırma tekniklerinden biridir. Dil bilimciler, sosyologlar, tarihçiler ve diğer birçok alanda araştırma yapanlar bu tekniği sıkça kullanmaktadırlar (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Kara ve Şihlaroğlu Yıldırım, 2017). Bu yöntemle alan yazın taranmış ve Ters Yüz Öğrenme Modeli dikkate alınarak Osmanlıca Dersi ders planı taslağı oluşturulmaya çalışılmıştır:

Bulgular ve Yorum

1. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanan Osmanlıca Dersi planının hazırlık aşaması nasıl düzenlenmelidir? sorusundan hareketle Osmanlıca Dersi için öğretene ve öğrenenlerin yapmaları gereken hazırlıklar üzerinde durulmuştur. Osmanlıca Dersi öğrencilere bir beceri ve bunun sürecini kazandırmayı hedefleyen bir derstir. Buradan hareketle bu ders için yapılacak hazırlık aşamasının uygulamaya dönük olması gerekmektedir. Öğretene öncelikle anlatacakları konuyu sınırlamaları gerekmektedir. Neyi, ne zaman ve ne kadar sürede anlatacağını net olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu durum hazırlanacak ders sunumlarının kalitesini ve öğrencileri üzerinde etkili olmasını etkiler. Öğretene ilk olarak öğrencileriyle beraber videoları paylaşacakları platformları belirlemelidir. Bu, sosyal ağlar, e-mail ya da başka ortamlar olabilir. Sonrasında dersle ilgili video sunusu hazırlamaları ya da konuya uygun başka kaynaklardan dersin amacına uygun olan sunumları kullanmaları gerekir. Bu sunuların süresinin konu ve öğrencilere göre ayarlanması gerekmektedir. Çünkü uzun videolar öğrencileri olumsuz etkileyebilir. Bu videolar dersin teorik kısmı ile ilgili olmalıdır. Öğrenciler derse gelmeden konu hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Öğrencilere konunun genel hatlarını iyi açıklayacak çeşitli görsel ve işitsel uyaranlar içermelidir. Örneğin alfabe öğretilcekse Arap harflerinin tarihsel gelişimi hakkında kısa bilgiler verilmeli ve öğrencilerin konuya odaklanmaları sağlanmalıdır. Daha sonra harflerin telaffuzu ile ilgili

seslendirmeler verilmelidir. Arap harflerin yazımı uygulamalı olarak gösterilmelidir. Bu harflerden ayrı yazılan ve bitişik yazılanlarla ilgili örnekler gösterilmelidir. Ders sunumlarında öğretmenlerin videolarda gerçek ortamları kullanması daha etkili olabilir. Harfler öğretilirken bu harflerin renkli olarak gösterilmesi, önemli hususların farklı tonlarda renklerle sunulması, tahta kullanılarak videoların sınıfta hazırlanması videoların etkililiğini arttırabilir. Videolar, onları hazırlayan ya da mümkünse başka bir alan uzmanı tarafından baştan sona izlenmeli ve varsa eksiklikler giderilmelidir. Böylece videolara son şekli verilmelidir. Videolar, tam olarak hazırlandıktan sonra öğrencilerin videolardan neler öğrenebileceği hususu netleştirilmelidir. Bununla ilgili olarak elektronik ortamda çalışma yaprakları hazırlanmalıdır. Video öncesi ve sonrası için kısa, net ve konuya uygun olarak sorular hazırlanmalıdır. Video öncesi sorular sayesinde öğrenciler, videoları izlemeden önce bu videoları neden izleyecekleri konusunda fikir sahibi olur. Ayrıca video öncesi öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olmasını sağlar. Video sonrası içinse bu videolardan öğrendikleri ile ilgili olarak sorulan soruları cevaplamalıdır. Bu sorular sayesinde öğrenciler öğrendikleri hakkında kendilerini değerlendirmiş olacaklar ve videoları izlediklerini kanıtlamış olacaklardır. Bu da uygulayıcıların videoların izlenme durumu hakkında fikir sahibi olmasını sağlayabilir ve derste daha rahat uygulama ortamına sahip olabilir. Hazırlanan ders sunumları ve çalışma yaprakları bir kez daha gözden geçirildikten sonra öğrencilerle birlikte belirlenmiş platforma yüklenir. Bu işlem yapılırken yüklemenin yapılacağı zaman hakkında önceden öğrenciler bilgilendirilmelidir. Uygulamaların yükleneceği bu platformlar ile ilgili olarak uygulayıcıların iyi düzeyde bilgi sahibi olması ve öğrencilerini sürekli takip edebilmesi sürecin daha iyi işlenmesini sağlayabilir. Öğrencilerin uygulayıcılar tarafından kendilerine gönderilen ders sunumlarını ve çalışma yapraklarını derse gelmeden önce izlemeleri ve gerekli bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu yolla işlenecek derse ait bilgi elde etmiş olacaktır. Örneğin Arap harfleri ile ilgili bilgi sahibi olacak, telaffuzlarını görecektir, nasıl yazıldıkları uygulamalı olarak görecektir. Böylece derste daha çok soru sorma, uygulama yapma, grupta çalışma ortamı bulacaktır. Öğrenciler dersle ilgili bilgi sahibi olacağı için derse yönelik olumlu tutum sahibi olabilir. Bu da dersin başarısını olumlu yönden etkileyebilir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin yapacakları hazırlıklar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 1: Öğretmenlerin ve öğrencilerin ders öncesi yapacakları hazırlıklar

Öğretmenin yapacağı hazırlık	Öğrencilerin yapacağı hazırlık
Öğretmenlerin, ilk olarak öğrencileriyle beraber videoları paylaşacakları platformları ve bunların yükleneceği zamanı belirler.	Öğrenciler, öğretmenlerle beraber videoların paylaşılacağı platformları ve yükleneceği zamanı belirler.
Konu belirlenir	Derse gelmeden önce ders sunumları ve çalışma yapraklarını takip eder.
Konu ile ilgili sunumlar hazırlanır ya da uygun olan sunumlar belirlenir	Konu hakkında fikir sahibi olur. Çalışma yaprakları sayesinde öğrendiğini değerlendirir.
Hazırlanan sunumlar uzmanlarla birlikte gözden geçirilir ve son şekli verilir.	Konu hakkında bilgi sahibi olduğu için ders hakkında olumlu tutum sahibi olur.
Ders sunumları öncesi ve sonrası için sorular hazırlanır.	Derse motivasyon düzeyi iyi olarak gelir.
Hazırlanan sorular sunumlarla birlikte tekrar gözden geçirilir	-
Ders sunumları ve çalışma yaprakları belirlenen platforma yüklenir.	-

Yükleme sonrası platformda öğrenciler takip edilir.

2. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanan Osmanlıca Dersi planının dersin işleniş aşaması nasıl düzenlenmelidir? sorusundan hareketle Osmanlıca Dersi planının ders işlenmesi aşaması üzerinden durulmuştur. Hazırlık aşamasında belirtilen hazırlıklardan sonra öğrenciler sınıfa konu hakkında bilgi sahibi olarak gelirler. Öğretenerin ilk işi bu durumu tespit etmek için dersle ilgili çalışma yapraklarında belirtilen bazı sorular hakkında öğrencileri konuşturmak olur. Bunun dışında ders sunumlarından kazanmalarını beklediği bilgiler hakkında öğrencileri konuşturur. Herkesin ders sunumlarını izlediklerini teyit eder. Bunun aksi bir durum varsa problemin kaynağını öğrenerek önlemini alır.

Derse yapılan kısa girişten sonra uygulamaya geçer. Örneğin Arap harfleri ile ilgili olarak öğrencileri tahtaya kaldırıp harfleri tanımlarını sağlar. Sonrasında tahtada yazma çalışması, telaffuz çalışması yaptırılır. Böylece öğretener tahtaya harfleri yazmadan, harflerle ilgili teorik bilgi vermeden, harflerin telaffuzunu göstermeden uygulamaya geçmiş olur. Fakat zaman zaman bu çalışmaları yapmak zorunda kalabilir. Bütün öğrencilere uygulama fırsatı sunulur ve herkesin derse katılmaları sağlanmış olur. Bu sırada yine görsel ve işitsel uyaranlar kullanılabilir. Eğitsel oyunlarla harflerin daha öğrenilmesi için uygulama ortamı oluşturulabilir. Sonrasında grupta çalışma ortamı oluşturulabilir. Öğrencilerin birbirleriyle konu hakkında iletişime geçmeleri sağlanabilir. Örneğin her bir grup belirli harfleri temsil eder ve kendi özellikleri hakkında uygulama yapar. Birbirleriyle bitişik yazılan harflerin grubu, ayrı yazılan harflerin grubu gibi gruplar oluşturulur. Bunun sayesinde dersler daha eğlenceli ve verimli geçebilir. Öğreterlerden öğrenilemeyen bazı konular, grup içi ya da gruplar arası çalışmalar sayesinde öğrenilebilir. Bireysel farklılıklardan kaynaklanan eksiklikler bu yolla giderilebilir. Ders sonunda konunun genel tekrarı gruplar ya da bireysel olarak öğrencilere yaptırılabilir ya da öğretener tarafından yapılabilir. Konu ile ilgili olarak tartışma ortamı sağlanabilir. Öğreterler, dersin işleniş sürecinde iyi bir gözlemci olmalı ve aksayan yönlerini iyi tespit etmelidir. Derste iyi bir yol gösteren olmalıdır. Dersi bütün öğrencilerle yönlendirmeye ve uygulamaya çalışmalıdır. Alınacak bütün kararlarda öğrenciler ortak edilmelidir. Hazırlanan ders sunumları, çalışma yaprakları hakkında öğrencilerin fikrini almalıdır. Bu yolla hem ders tekrarı yapılmış olur hem de sonraki sunumların hazırlanmasında daha titiz davranılmış olur. Son olarak bir sonraki ders için hazırlanan sunumların yükleneceği zamanı söyler ve bununla ilgili olarak gerekli gördüğü uyarıları yaparak dersine son verir.

Tablo 2: Öğreterlerin ve öğrencilerin dersin işleniş aşamasında yapmaları gereken hususlar

Öğreterler	Öğrenciler
Derse dikkat çekici sözlerle başlar	Derse hazırlıklı gelir.
Ders sunumları ve çalışma yaprakları hakkında öğrencileri konuşturur.	İzledikleri sunumlar ve çalışma yaprakları hakkında konuşur
Ders ile ilgili uygulamaya geçer. Görsel ve işitsel uyaranlar kullanır. Eğitsel oyunlarla harfler tanıtılır.	Derste yapması gereken uygulamaları yapar. Görsel ve işitsel uyaranları takip eder. Eğitsel oyunlarla harfleri tanımaya çalışır.
Gruplar oluşturur.	Gruplarını belirler.
Grup içi ve gruplar arası etkileşimi sağlar.	Grup içi ve gruplar arası etkileşimde bulunur.
Konunun genel hatlarıyla tekrarlanmasını sağlar.	Konuyu genel olarak tekrarlar.
Ders sunumları hakkında eleştirileri alır.	Ders sunumları ile ilgili olarak eleştiride bulunur.

Sonraki ders sunumu hakkında öğrencilerin fikirlerini alır ve bu sunumların paylaşılacağı zamanı belirler.	Bir sonraki sunumlar hakkında görüş belirtir ve sonraki ders için sunumların paylaşılacağı zamanı öğrenir.
--	--

3. Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanan Osmanlıca Dersi planının değerlendirme aşaması nasıl düzenlenmelidir? sorusundan hareketle Osmanlıca Dersi planının ders değerlendirme aşaması üzerinden durulmuştur. Dersin işlenmesi aşamasında belirtilen çalışmalardan sonra öğrenciler konu hakkında gerekli bilgi sahibi olur ve yeterince uygulama çalışması yapmış olurlar. Böylece öğrenilenler hakkında gruplar arası tartışma ortamı oluşturulur. Grup içi ya da gruplar arası öğrencilerin birbirlerine konu hakkında soru sormaları sağlanabilir. Zaman zaman bu sürece öğretmenler müdahale edebilir. Yapılacak değerlendirme çalışma yapıları üzerinde olabilir. Özellikle ders sunumlarının izlenmesinden sonra çalışma yapılarındaki sorular tekrar sorulabilir.

Görsel ve işitsel araçlar kullanılarak değerlendirme yapılabilir. Örneğin harfler tahtaya yansıtılarak öğrencilerden bu harflerle ilgili hem teorik olarak bilgi vermeleri istenebilir hem de telaffuz ve yazma çalışması yaptırılabilir. Yine perdeye yansıtılacak kısa metinlerden hareketle öğrencilere harfler ve harflerin kullanımı ile ilgili sorular sorulabilir. Dersin sonunda ders ve uygulama ile ilgili olarak şu sorular sorulabilir: Ne öğrendin? Öğrencilerden bu sorunun cevabını listelemeleri istenebilir. Nerede ve hangi yolla öğrendin? Bu soru sayesinde öğrenme sürecindeki paydaşlar ve araç-gereçler hakkında bilgi sahibi olunur. Öğrencilerden konu ve uygulama ile ilgili olarak sorular hazırlanmaları istenebilir. Bu yolla öğretmenin unuttuğu ya da ihmal ettiği sorunlar tespit edilebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Dünyada üzerinde sıkça çalışılan ve ülkemizde de artık kendisine eğitimde yer bulan ters yüz öğrenme modelinin Osmanlıca Dersinde kullanımı ile ilgili olarak hazırlanacak ders planının üç aşamalı olarak hazırlanabileceği üzerinde durulmuştur. Hazırlık aşamasında öncelikle konun belirlenmesi ve konu hakkında öğretmenler tarafından gerekli ders sunularının hazırlanması gerektiği görülmüştür. Bu sunumların kısa ve konuyu tam anlatır nitelikte olması gerektiği üzerinden durulmuştur. Ders sunuları ile ilgili olarak çalışma yapılarının hazırlanması gerektiği vurgulanmıştır. Ders sunularının paylaşılacağı platformların öğrencilerle birlikte belirlenmesi gerektiği hususuna dikkat çekilmiştir. Öğretmenlerin bunu iyi takip etmeleri ve öğrencilerin bu süreci sağlıklı yürütmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Dersin işleniş aşamasında, derse girişte çalışma yapıları ile ilgili olarak sınıfta konuşma ortamının oluşturulması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Ders sunularının izlenip izlenmediğinin takibinin yapılması gerektiği hususu vurgulanmıştır. Dersin uygulamaya dönük işlenmesi, derste grupların oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilerin grup içi ve gruplar arası etkileşimle derse daha etkili ve eğlenceli işlenmesi zeminin oluşturulması gerektiği görülmüştür. Eğitsel oyunlar yoluyla harflerin daha pratik ve uygulamalı olarak öğretilmesinin etkili bir yol alabileceği vurgulanmıştır. Ders işlenmesi aşamasında görsel ve işitsel araçlar kullanılarak bireysel farklılıklardan kaynaklanabilen öğrenme sorunlarının ortadan kaldırılabilmesine dikkat çekilmiştir. Dersin işlenişinde öğretmen bilgi aktaran değil sadece yol gösteren rolünde olması gerektiği belirtilmiştir.

Dersin değerlendirme aşamasında da görsel ve işitsel araçlar kullanılarak değerlendirme yapılabileceği hususu belirtilmiştir. Öğrencilere öğrenme süreci hakkında

çeşitli sorular sorulabilir. Örneğin: Ne öğrendin? Öğrencilerden bu sorununu cevabını listelemeleri istenebilir. Nerede ve hangi yolla öğrendin? Bu soru sayesinde öğrenme sürecindeki paydaşlar ve araç-gereçler hakkında bilgi sahibi olunur. Öğrencilerden konu ve uygulama ile ilgili olarak sorular hazırlanmaları istenebilir. Bu yolla öğretmenin unuttuğu ya da ihmal ettiği sorunlar tespit edilebilir. Bu yolla dersin değerlendirme bölümünde hem öğretmenin yaptığı değerlendirmeler hem de öğrencilerin öz değerlendirme yaparak daha iyi sonuçların elde edilebileceği belirtilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin motivasyonlarını, başarılarını arttırdığı, dersin daha çok uygulamaya dönük işlenmesine olanak tanıdığı, öğrenme sürecinde bireysel farklılıklardan kaynaklanan sorunları giderebildiği, teknolojik araç-gereçlerin kullanılması sonucunda dersi daha eğlenceli hale getirdiği, ters yüz öğrenme modeliyle dersler daha etkili ve verimli işlendiği görülmüştür (Balta ve Türel, 2013; Burmabıyık ve Karamete, 2014; Deperlioğlu ve Köse, 2010; Findlay ve Mombourquette, 2013; Love, Hodge, Grandgenett ve Swift, 2014; Ormancı ve Şaşmaz-Ören, 2010; Temizyürek ve Ünlü, 2015; Tezci ve Perkmén, 2013; Tune, Sturek ve Basile, 2013; Verleger & Bishop, 2013). Ters yüz öğrenme modeline göre hazırlanacak Osmanlıca Dersi ders planı ile ilgili olarak şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğretmenler ters yüz modeli ile ilgili gerekli bilgi sahibi olmalıdır.
2. Bu model için hem öğretmenler hem de öğrencilerin kullanacağı araç-gereçler temin edilmeli ve bunların kullanımı için gerekli alt yapı hazırlanmalıdır.
3. Öğretmenlerin ders sunularını etkili ve nitelikli hazırlamaları gerekir.
4. Ters yüz öğrenme modelinin kullanımı ve özelde de Osmanlıca Dersinde kullanımı ile ilgili üniversitelerde uygulamaya dönük çalışmalar yapılmalıdır.
5. Ters yüz öğrenme modelinin diğer derslerde kullanımı ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.
6. Üniversitelerin bünyesinde bu modelin uygulanması ile ilgili özel birimler oluşturulabilir.

Kaynakça

- Balta, Y. ve Türel, Y.K., (2013). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde Kullanılan Farklı Ölçme Değerlendirme Yaklaşımlarına İlişkin Bir İnceleme. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8/3, 37-45. Ankara.
- Başkan, A. ve Altunkaya, H. (2019). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Osmanlı Türkçesi Dersine Yönelik Öğrenen Güçlenmesi Düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 808-815.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. Alexandria, VA: International Society for Technology in Education.
- Burmabıyık, A. ve Karamete, A. (2014). Tabletler ve etkileşimli tahtalar için 3 boyutlu geometri etkinlikleri geliştirme süreci. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 209-222.
- Davies, R. S., Dean, D. L., & Ball, N. (2013). Flipping the classroom and instructional technology integration in a college-level information systems spreadsheet course. *Educational Technology Research and Development*, 61(4), 563-580.

- Demiralay, R. (2014). Evde Ders Okulda Ödev Modelinin Benimsenmesi Sürecinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi . Yayınlanmamış Doktora Tezi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Gazi Üniversitesi . Ankara.
- Demirel, Ö. (2006). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı. (10. Baskı). Ankara: Pagem Akademi Yayıncılık.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). *Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı*. XII. Akademik Bilişim Konferansı, Muğla.
- Fautch, J. M. (2015). The flipped classroom for teaching organic chemistry in small classes: is it effective? *Chemistry Education Research and Practice*, 16, 179-186.
- Findlay-Thompson, S., Saint, M., & Mombourquette, P. (2013). Evaluation of a flipped classroom in an undergraduate business course. *Business Education & Accreditation*, 8(2), 63-70.
- Gençer, Büşra Gamze (2015). Okullarda Ters-Yüz Sınıf Modelinin Uygulanmasına Yönelik Bir Vaka Çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi. İstanbul.
- Johnson, L. W., & Renner, J. D. (2012). *Effects of the flipped classroom model on a secondary computer applications course: student and teacher perceptions, questions and student achievement*. Unpublished phd thesis, University of Louisville.
- Kapçık, A. C. (2014). *Fipped Classroom Eğitim Modelinin Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi*. TUBİTAK 45. Ortaöğretim Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması. İstanbul.
- Love, B., Hodge, A., Grandgenett, N., & Swift, A. W. (2014). Student learning and perceptions in a flipped linear algebra course. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 45(3), 317-324.
- Mason, G.S., Shuman, T. R., & Cook, K. E. (2013). Comparing the effectiveness of an inverted classroom to a traditional classroom in an upper-division engineering course. *IEEE Transactions on Education*, 56(4), 430-435.
- McGivney-Burelle, J. & Xue, F. (2013). Flipping calculus. *PRIMUS: Problems, Resources, and Issues in Mathematics Undergraduate Studies*, 23(5), 447 - 486.
- Missildine, K., Fountain, R., Summers, L., & Gosselin, K. (2013). Flipping the classroom to improve student performance and satisfaction. *Journal of Nursing Education*, 52, 597-599.
- Oğuz, A. (2009). İngilizce Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Ders Planı Hazırlamaya İlişkin Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 6(11), 456-477.
- Ormancı, Ü., ve Şaşmaz-Ören, F. (2010). Dramanın ilköğretimde kullanılabilirliğine yönelik sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: Demirci eğitim fakültesi örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(1), 165-191.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara:Gazi Kitabevi.

- Seel, N. M. (2004). "Curriculum Development, Instructional Design, and Information Technology". (Editor: Seel, N. M.) Curriculum, Plans and Processes in Instructional Design: International Perspectives. Mahwah, NJ. USA: Lawrence Erlbaum Associates, Incorporated.
- Sever, G. (2014). Bireysel çalgı keman derslerinde çevrilmiş öğrenme modelinin uygulanması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi. Journal of Qualitative Research in Education*, 2(2),27- 42.
- Sprinthall, N. A. & Sprinthall, R. C. (1990). Educational Psychology: A Developmental Approach. (Fifth Edition). New York: Mc Graw-Hill, Inc.
- Sönmez, V. (2004). Program Gelistirmede Öğretmen Elkitabı. (11. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, H. (2019). Bilişsel ve duyuşsal/üstbilişsel temelli hikâye değerlendirme stratejisi ve dereceli puanlama anahtarı. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1079-1119.
- Sönmez, H. (2019). The effectiveness of cognitive and metacognitive/ affective strategies in story writing process. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(3), 109-125.
- Sönmez, H. (2019). Öğretmen Adaylarının Okuma Güçlüklerine Uygun Okuma Stratejilerini Kullanmalarına İlişkin Bir İnceleme. *ASEAD CİLT 7 SAYI, S 1-18*
- Temizyürek F. ve Ünlü, N. A. (2015)Dil Öğretiminde Teknolojinin Materyal Olarak Kullanımına Bir Örnek: "Flipped Classroom". *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 4(1), s. 64 – 72.
- Tezci, E., ve Perkmen, S. (2013). Oluşturmacı perspektiften teknolojinin öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonu. Çağiltay, K. ve Göktaş, Y. (Ed.). *Öğretim teknolojilerinin temelleri: Teoriler, araştırmalar, eğilimler* (s.185-211). Ankara: PEGEM
- Touchton, M. (2015). Flipping the classroom and student performance in advanced statistics: Evidence from a quasi-experiment. *Journal of Political Science Education*, 11(1), 28- 44.
- Tune, J.D., Sturek, M., & Basile, D. P. (2013). Flipped classroom model improves graduate student performance in cardiovascular, respiratory, and renal physiology. *Advan in Physiol Edu*, 37(4), 316-320.
- Ünver, G. ve Demirel, Ö. (2004). "Öğretmen Adaylarının Öğrenci Merkezli Öğretimi Planlama Becerilerini Geliştirme Üzerine Bir Araştırma". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 188–195.
- Verleger, M. A., & Bishop, L. J. (2013). The flipped classrom: A survey of the research. 120th ASEE Conference & Exposition. American Society for Engineering Education. 20-26 June 2013"